

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Iktatószám: X-3640-1/2020/GYERGYAM

Hiv. szám: -

Ügyintéző: dr. Séra Natália

Tel.: 06 (1) 896-6012

Melléklet: -

Tárgy: a nevelésbe vételt elrendelő határozattal szemben indított közigazgatási per és a nevelésbe vétel felülvizsgálatának viszonya

Ügyvéd részére

Tisztelt Ügyvéd Úr!

Az Emberi Erőforrások Minisztériumához érkezett, 2020. szeptember 7-én kelt megkeresésében foglaltak alapján tájékoztatom, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 9. § szerint: „A hatóságtól a hatáskörébe tartozó ügy nem vonható el”.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről folyamatban lévő, egyedi ügyben iránymutatás, állásfoglalás kibocsátása a hatáskör-elvonás tilalmába ütközne, ennek értelmében alábbi jogértelmezési érvelésem kizárólag általános jellegű.

A közigazgatási döntés véglegessége és a közigazgatási per

Az Ákr. 82. § (1) bekezdése értelmében: „**A hatóság döntése végleges, ha azt a hatóság már - az e törvényben meghatározott kivételekkel - nem változtathatja meg. A véglegesség a döntés közlésével áll be.**”

Az Ákr. 114. § (1) bekezdése értelmében „**Az ügyfél - az önálló jogorvoslattal nem támadható végzések kivételével - a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat.** Fellebbezéssel támadható döntés esetén közigazgatási per akkor indítható, ha az arra jogosultak valamelyike fellebbezett és a fellebbezést elbírálták.”

A fentiek értelmében az elsőfokú gyámhatóság által hozott, a közléssel véglegessé vált döntéssel szemben kérelemre kezdeményezhető jogorvoslati forma a közigazgatási per.

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (1) bekezdése értelmében: „A bíróság feladata, hogy eljárásával **a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben** - erre irányuló megalapozott kérelem esetén - **hatékony jogvédelmet biztosítson.**”

A Kp. 4. § (1) bekezdése szerint: „**A közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező (3) bekezdés szerinti cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának (a továbbiakban együtt: közigazgatási tevékenység) jogszerűsége.**”

A Kp. 4.§ (3) bekezdés a) pontja szerint **közigazgatási cselekmény az egyedi döntés.**

Mindezek értelmében a gyámhatóság egyedi döntése (határozata) alapján indult közigazgatási per során **a közigazgatási bíróság a kereseti kérelemben megjelölt, adott időpontban fennállt tények és körülmények alapján hozott közigazgatási döntés jogszerűségét vizsgálja és nem a döntéshozatalt követően bekövetkezett eseményeket.**

Az eljárás felfüggesztése

Az eljárás felfüggesztésének az alábbi feltételek fennállása esetén van helye.

Az Ákr. 48. § (1) bekezdése szerint: „**A hatóság felfüggeszti az eljárást, ha**

a) az előkérdés bíróság hatáskörébe tartozik,

b) az ügyben külföldi szervet kell megkeresni, vagy

c) az ügyben az Európai Unió intézményeivel vagy más nemzetközi szervezettel egyeztetni szükséges.”

Az eljárás felfüggesztése jogintézményének értelmét az a hatósági kötelezettség adja meg, hogy az ügy eldöntéséhez szükséges adatokat összegyűjtse, a bizonyítékokat számba vegye, az ügy körülményeinek gondos mérlegelésével megalapozott döntést hozzon. A hatóság ezt a kötelezettségét bizonyos esetekben az ügyfajta elintézésére nyitva álló határidőn belül azért nem tudja teljesíteni, mert a döntés hatáskörén kívül eső más kérdések tisztázása nélkül nem hozható meg.

Az Ákr. 48. § (1)-(2) bekezdése az eljárás felfüggesztésének törvényen alapuló okait tartalmazza.

Az eljárás felfüggesztésére csak olyan előkérdés fennállta esetében kerülhet sor, amelynek eldöntése a határozat hozatalára hatással lehet. A lényeges körülmény az, hogy az előkérdés az ügy érdekével legyen összefüggésben, azaz **feltétlenül szükséges legyen a döntés objektív, korrekt meghozatalához a más szerv döntésének bevárása, mert e nélkül a hatóság döntése megalapozatlan lenne.**

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 77. § (1) bekezdés a) pontja értelmében: **„A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, amíg a gyermek családja képessé válik a gyermek visszafogadására”**

A Gyvt. 81. § (1) bekezdésében foglaltak szerint: **„A gyámhatóság - kivéve ha a szülő szülői felügyeleti jogát megszüntették vagy az megszűnt - a szülő kérelmére, vagy a szülő és a gyermekvédelmi gyám együttes kérelmére, vagy hivatalból a gyermek nevelésbe vételét megszünteti, ha annak okai már nem állnak fenn.** Ha a nevelésbe vétel megszüntetését a szülő kéri, a megszüntetéssel egyidejűleg hatályát veszti a szülőnek a Ptk. 4:126. § (1) bekezdése alapján tett jognyilatkozata.”

A nevelésbe vételnek tehát addig van jogalapja, amíg a gyermek családja képessé nem válik a gyermek visszafogadására és a gyámhatóság azt köteles megszüntetni, ha annak okai már nem állnak fenn.

A Gyvt. 80/A. § (4) bekezdése szerint: **„A gyámhatóság a nevelésbe vétel fenntartásának szükségességét soron kívül felülvizsgálja**

a) a gyermekvédelmi gyám kérelmére,

***b)* hivatalból, ha**

ba) a gyermek szüleinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, a szülők elhaláloztak vagy a korábbi örökbefogadást felbontották,

***bb)* a felülvizsgálatot indokoló egyéb körülmény jut a tudomására.”**

Mіндеzek értelmében - amennyiben a végleges nevelésbe vételi döntés soron kívüli felülvizsgálata indokolt – **a gyámhatóság soron kívül köteles lefolytatni az eljárást abban az esetben is, ha az alaphatározat (nevelésbe vétel elrendelése) vonatkozásában közigazgatási per van folyamatban.**

Álláspontom szerint a két eljárás tárgya nem azonos. A közigazgatási bíróság azt vizsgálja, hogy a nevelésbe vétel feltételei a közigazgatási döntés meghozatalakor fennálltak-e, a döntés jogszerű volt-e, míg a nevelésbe vétel felülvizsgálata során a gyámhatóság feladata annak vizsgálata, hogy a gyermek családja a nevelésbe vétel elrendelését követően képessé vált-e a gyermek visszafogadására.

A Gyvt. 6. § (1)-(2) bekezdése szerint:

„(1) A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.”

A gyermek elsődleges érdeke az, hogy saját családi környezetében nevelkedjen. Amennyiben nevelésbe vett gyermek vonatkozásában ennek lehetősége felmerül, a gyámhatóság soron kívül kell lefolytassa az eljárást. Ennek nem lehet előkérdése a nevelésbe vételi határozat jogszerűségének vizsgálata, mely egy másik időállapotban vizsgálja a család élethelyzetét, körülményeit. A közigazgatási per folyamatban lététől függetlenül szükséges vizsgálnia a gyámhatóságnak a gyermek családba történő visszakerülésének lehetőségét, tekintettel arra, hogy a közigazgatási per végeredménye nem befolyásolja annak megállapíthatóságát, hogy a gyermek családjá képes-e a gyermek megfelelő nevelésére és gondozására.

A nevelésbe vétel felülvizsgálata vonatkozásában tehát nem szükséges a döntés meghozatalához közigazgatási bíróság döntésének bevárása, e nélkül a hatóság döntése semmiképpen sem megalapozatlan.

Az alaphatározat közigazgatási bíróság által megállapított jogszerűtlenségének avagy jogszerűségének későbbi megállapítása a nevelésbe vétel felülvizsgálatára nincs kihatással, tekintettel arra, hogy a gyermek családba visszakerülésének lehetőségét az adott időpontban hatályban lévő, végleges, végrehajtható határozatban foglaltak alapján vizsgálja az eljáró gyámhatóság.

Ügyfél jogorvoslati joga

A jogorvoslathoz való jog az ügyfél alapvető joga. Valamely döntésnek a jogorvoslat visszavonásától való függővé tétele esetén súlyosan sérül ez az ügyféli jog, továbbá fontos hangsúlyozni, hogy a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősség szabályai szerint a közhatalmi jogkör gyakorlásával okozott kárért való felelősség megállapításának előfeltétele a közigazgatási jogorvoslati lehetőségek kimerítése.

Bízom benne, hogy tájékoztatásom segítséget nyújt az Ön számára, felhívom azonban szíves figyelmét, hogy jelen levél nem tekinthető a joggyakorlat alakítására vagy egyedi ügy eldöntésére alkalmas normatív aktusnak, csupán a jogszabályok tartalmára vonatkozó tájékoztatásként értelmezendő, mely sem az eljáró gyámhatóságot, sem a bíróságot nem köti.

Budapest, 2020. szeptember

Üdvözlettel:

dr. Lantai Csilla
főosztályvezető
Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztály

Értesül:

1. Címzett
2. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámügyi Osztály 3525 Miskolc, Dóczy J. u. 6.

3. Irattár